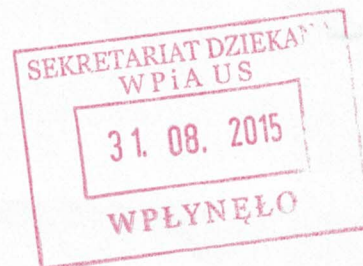

Prof. dr hab. Vytautas Nekrošius
Kierownik Katedry Prawa Prywatnego
Wydział Prawa Uniwersytetu Wileńskiego

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Prawa i Administracji
Rozprawa doktorska mgr Aleksandry Klich
„Dowód z opinii biegłego w sprawach cywilnych na przykładzie
biegłego lekarza“

OPINIA

25 08 2015

Przed omówieniem broniącej rozprawy chciałbym podkreślić śmiałość Doktorantki – dowody i ich przeprowadzanie to jeden z podstawowych, a zarazem budzący najwięcej dyskusji, temat w procesie cywilnym. Dowód z opinii biegłego jest traktowany jako jeden z najważniejszych w sprawach cywilnych, w których dla ustalenia faktycznych okoliczności należy posiadać wiedzę specjalistyczną, której nie posiada sędzia rozpoznający sprawę. Ten zatem fakt, że Doktorantka obrała jako temat dowód ukazuje nie tylko jej odwagę, ale też poważne nastawienie, by wyczerpująco zanalizować obraną dziedzinę procesu cywilnego. Po zapoznaniu się z rozprawą mogę śmiało stwierdzić, że jej Autorka doskonale poradziła z postawionymi zadaniami.

Przedmiot pracy, jej nowatorstwo i aktualność. W rozprawie Autorka omówiła miejsce opinii biegłego, jako samodzielnego środka dowodowego, w systemie innych środków dowodowych, zalety i wady obecnej oraz proponowanej nowej regulacji. Ponadto zanalizowana została też sytuacja prawna w innych państwach (Niemcy, Holandia i in.), orzecznictwo polskich sądów oraz obowiązująca doktryna. Obrany temat został omówiony na przykładzie opinii biegłego lekarza. Należy zwrócić uwagę, że opinia biegłego lekarza jest bodajże jedną z najważniejszych opinii, ponieważ sędzia zazwyczaj nie posiada żadnej wiedzy w tym zakresie. Dlatego też nowatorstwo i aktualność pracy, niezależnie od istniejącej doktryny dotyczącej dowodu, nie budzi żadnych wątpliwości.

Metody zastosowane w pracy. Autorka w rozprawie stosuje kilka podstawowych metod badawczych – metodę dogmatyczną, odnoszącą się do ustalenia aktualnie obowiązujących przepisów prawnych regulujących status prawny biegłego, a także celu i funkcji dowodu z opinii biegłego w sprawach cywilnych, jak też metodę analityczną zastosowaną w odniesieniu do obecnego stanu wiedzy w przedmiotowym zakresie w dorobku nauk prawnych. Uzupełniające znaczenie ma metoda prawnoporównawcza, dotycząca analizy rozwiązań prawnych i organizacyjnych występujących w obszarze stosowania dowodu z opinii biegłego w poszczególnych krajach europejskich. Metoda historyczna związana z ewolucją dowodu z opinii biegłego w perspektywie rozwoju prawa cywilnego procesowego została zastosowana w ograniczonym zakresie.

Źródła wykorzystane w pracy. Autorka wyczerpująco zanalizowała polską doktrynę naukową oraz orzecznictwo z zakresu omawianej kwestii. Nie unikała oceny różnych teorii, składania uargumentowanych propozycji dotyczących sposobu rozwiązania tego czy innego problemu.

Spójność pracy. Obrany temat został przedstawiony konsekwentnie, rozprawa jest łatwa w czytaniu, Autorka używa języka jasnego i logicznego. Wszystkie twierdzenia zostały uzasadnione.

Kwestie dyskusyjne. Jak już zostało wspomniane, zaimponowała mi śmiałość Doktorantki w zakresie analizy dowodu w procesie cywilnym. Dlatego rzeczą naturalną jest, że w toku lektury zrodziły się pewne pytania o charakterze dyskusyjnym, które w najmniejszym stopniu nie obniżają wartości pracy. Raczej odwrotnie, postawienie pytań jest wyrazem mojego uznania i stwierdzeniem, że Doktorantka jest równoprawnym partnerem w dyskusji. Dlatego chciałbym poznać stanowisko Autorki w poniższych kwestiach:

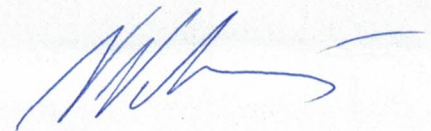
1. Jak mogłaby zostać sformułowana najważniejsza (podstawowa) teza pracy, dla której warto było poświęcić kilka lat w ramach przygotowywania rozprawy doktorskiej?
2. W pracy dość dużo uwagi poświęcono analizie ustnej i pisemnej formy opinii biegłego. Czy nie wydaje się Autorce, że należałoby w ogóle zrezygnować z ustnej opinii biegłego, ponieważ nie zapewnia ona stronie możliwości należytego przygotowania się do przesłuchania przez biegłego, nie zapewnia skutecznej realizacji zasady kontradyktoryjności. Ponadto, wątpliwe jest, by forma ustna zapewniła opinii wszechstronność i kompletność.
3. W pracy podkreślona została zasada równości dowodów. Od kilku lat zastanawiam się nad tym, czy zasada ta nie działa jedynie formalnie, gdy mówimy o opinii biegłego. Przecież przeprowadzenie ekspertyzy zazwyczaj jest zlecane w przypadkach, gdy sędzia nie posiada lub posiada niewystarczającą wiedzę w określonych specjalistycznych kwestiach. W jaki sposób zatem mógłby zanegować treść opinii biegłego, jeżeli nie zna się na danej dziedzinie. Problematyczne staje się zarazem zanegowanie opinii w oparciu o inne dowody. Zwłaszcza dotyczy to medycyny.
4. Autorka twierdzi, że opinia biegłego zaangażowanego przez stronę powinna być oceniana jako prywatny dowód pisemny. Z drugiej strony, w pracy podkreślono, że polski kodeks postępowania cywilnego nie zawiera wyczerpującego wykazu dowodów. Może więc warto taki dowód oceniać po prostu jako opinię specjalisty bądź prywatnego biegłego. Wreszcie, jak należałoby ocenić opinię biegłego w przypadku, gdy w kwestii zlecenia ekspertyzy jeszcze przed rozpoczęciem postępowania sądowego porozumienie osiągną obie strony sporu? Czy podobna opinia również powinna być oceniana wyłącznie jako prywatny dowód pisemny?
5. Na stronach 73-79 Autorka omawia niezwykle ważną cechę dowodów, rodzących wiele dyskusji zarówno w doktrynie, jak też orzecznictwie sądowym – legalność ich gromadzenia. Jakie jest stanowisko Autorki co do tego, w jakim stopniu nielegalne sposoby uzyskania dowodów decydują o ich niedopuszczalności?

6. Jaka jest opinia Autorki w kwestii, czy różnią się charakter, istota, warunki zlecenia przygotowania oraz moc dowodowa opinii biegłego w procesie cywilnym i arbitrażowym?
7. Interesujący wydaje mi się polski system, w którym wykaz biegłych prowadzi przewodniczący każdego sądu okręgowego. Czy nie byłoby lepsze istnienie jednego i przez jeden organ prowadzonego wykazu biegłych sądowych? Na przykład, na Litwie taki wykaz prowadzi Ministerstwo Sprawiedliwości. Autorka analizuje ten problem, jednak chciałoby się poznać Jej jasno sformułowane stanowisko.
8. Na stronie 181 Autorka twierdzi, że osoba wpisana do wykazu biegłych może używać swojego statusu wyłącznie w przypadku, jeżeli wykonanie ekspertyzy zleca sąd. Być może chodzi o różne regulacje tej kwestii na Litwie i w Polsce, jednak wydaje mi się, że osoba wpisana do wykazu biegłych zyskuje jednocześnie odpowiedni status oraz imię. Dlatego nie jest dla mnie jasne, dlaczego należy ograniczać używanie tego imienia.

Wniosek. Niezależnie od postawionych pytań o charakterze dyskusyjnym uważam, że rozprawa doktorska mgr Aleksandry Klich „Dowód z opinii biegłego w sprawach cywilnych na przykładzie biegłego lekarza“ całkowicie spełnia wymagania stawiane tego typu pracom. Przeprowadzone badanie odznacza się wyjątkowo wysokim poziomem naukowym, jego Autorce może być nadany tytuł doktora nauk prawnych.

Wniosuję o wyróżnienie pracy.

Z poważaniem,

Prof. dr hab. Vytautas Nekrošius